Positon paper Animal Rights t.b.v. Ronde Tafel Gesprek Dierproeven op 20 april '23

Blok 1: Proefdieren en samenleving: hoe kijkt de maatschappij aan tegen dierproeven?

Poll 2022: Hoe kijkt de Nederlander naar dierproeven

Een meerderheid van de Nederlanders wil dat het aantal dierproeven gaat dalen. Dat blijkt uit een onderzoek dat in maart 2022 werd uitgevoerd door Kieskompas in opdracht van PETA NL en Animal Rights.[1]

Enkele cijfers hieruit:

- een meerderheid van de respondenten is voor een einde aan alle dierproeven (66,4%);
- men wil dat er daarvoor duidelijke doelstellingen en deadlines komen (64,4%);
- en dat de overheid vanaf nu stappen onderneemt om dierproeven terug te dringen (75,6%);
- ook wil men dat er geld wordt overgeheveld van dierproeven naar proefdiervrij onderzoek (64,2%);
- er is een grote meerderheid voorstander van het openbaar maken van alle informatie over dierproeven (73,6%). Op dit moment wordt er slechts beperkte informatie over dierproeven gepubliceerd. Informatieverzoeken van dierenorganisaties worden vaak geblokkeerd;
- 76,9% wil een einde aan experimenten op honden en katten en 77,9% wil een einde aan proeven op apen.

Deze resultaten verrassen ons niet. Nederlanders hechten waarde aan dierenrechten en willen geen dieren meer opgesloten zien in laboratoria waar ze vreselijke handelingen moeten ondergaan en het hen vaak aan alles ontbreekt wat belangrijk voor ze is. Dit onderzoek laat zien dat de bevolking wil dat er concrete stappen worden gezet en dat er haast wordt gemaakt met het beëindigen van dierproeven.

Inspanningen lopen achter

De resultaten staan echter in schril contrast met wat er in Nederland gebeurt. De inspanningen van de overheid lopen achter. Een aantal voorbeelden.

- **Het aantal dierproeven neemt niet af**: het aantal dieren schommelt al jaren rond de 450.000 per jaar.[2]
- Dit aantal had wel drastisch afgenomen kunnen zijn als de ambitie uit 2016 was doorgezet: **wereldwijd koploper dierproefvrije innovatie in 2025**. Staatssecretaris Van Dam benadrukte destijds dat het heel lang gewoon is geweest om met dieren te experimenteren, maar dat er steeds meer vraagtekens bij dierproeven worden gezet. De nu wettelijk voorgeschreven veiligheidsonderzoeken voor bijvoorbeeld chemische stoffen en allergietesten bij nieuwe producten en vaccins zouden in 2025 zonder dieren moeten worden gedaan.[3]
- Dit terwijl de CCD in december 2022 een nieuwe vergunning aan proefdierbedrijf Charles River verleende, voor meer dan een **verdubbeling van het aantal dieren in de komende 5 jaar: 649.495 (!) dieren**.[4] Een beslissing waarmee dier, mens en Kamer voor de komende vijf jaar opnieuw buitenspel worden gezet door het uitblijven dan adequaat en tijdig beleid. Het gaat om zogenaamde giftigheidstesten. De dieren krijgen, onder andere via dwangvoeding, hoge doseringen giftige stoffen toegediend zodat bepaald kan worden bij welke dosering 'reacties optreden'. Het gaat om overgeven, stuiptrekkingen en ernstige schade aan organen als lever, nieren en longen. De stoffen worden gebruikt in geneesmiddelen, industriële chemicaliën en landbouwgif.
- De mooie ambitie uit 2016 werd al snel verlaten en **afgezwakt** tot 'voorloper', zonder concrete doelen en maatregelen.

---

[1] Poll 2022 - Hoe kijkt de Nederlander naar dierproeven.pdf - Google Drive

[2] Zo doende 2021 jaaroverzicht dierproeven en proefdieren | Inspectieresultaat | NVWA

[3] 'Veel dierproeven in toekomst niet meer nodig' (nos.nl)

[4] Acties tegen nieuwe vergunning dierentester Charles River | Animal Rights met linkje naar de NTS

- In 2022 is er echter een grote hoeveelheid **moties aangenomen**[5] betreffende proefdieren en dierproeven waarmee de Kamer een duidelijk signaal afgeeft: de omschakeling naar proefdiervrij onderzoek moet nú worden versneld. Dit komt tegemoet aan de wens van de maatschappij. Deze moties zijn door de minister maar **beperkt uitgevoerd**.
- Een voorbeeld is dat de Kamer heeft gevraagd om een **Plan van aanpak** om de transitie naar proefdiervrije innovatie te versnellen, maar van de minister een voortkabbelende Voortgangsrapportage krijgt. Daarin staan geen te behalen doelen en concrete maatregelen met een tijdpad. Doorgaan met dieronderzoek dat niet werkt, is onethisch en een enorme verspilling van dierenlevens en middelen die in plaats daarvan zouden moeten worden besteed aan onderzoek naar ziektes en geneesmiddelen dat relevant is voor de mens.
- Een ander voorbeeld is de motie die vraagt om het **OMA-model** op te nemen in de TPI, waarin niet de dierproef maar de onderzoeksvraag en de meest succesvolle methode centraal staan. De minister antwoordt dat dit model al past binnen de benadering van de TPI-partners. Maar in de huidige TPI-aanpak zijn dierproeven nog steeds de gouden standaard.
  In november 2020 heeft het Rathenau Instituut een bericht naar de Tweede Kamer gestuurd waarin het zijn oordeel over de TPI uiteenzet.[6] Daarin werd gesteld dat proefdiervrije innovatie een **paradigmaverschuiving** vereist – nieuwe manieren van onderzoek doen en andere ideeën over kennisvergaring en veiligheidstesten. Alleen zoeken naar alternatieven voor dierproeven, zoals binnen de TPI wordt gedaan, kan contraproductief zijn, omdat praktijken mogelijk niet veranderen totdat die alternatieven bestaan. Het instituut beveelt aan de strategie om proefdiervrije innovatie te realiseren niet alleen op basis van de 3V's (vervangen, verminderen en verfijnen) maar ook op basis van de 3B's (betere wetenschap, betere regelgeving en betere antwoorden op maatschappelijke vragen). Het instituut adviseert om een 3B-strategie te starten als onderdeel van of vervolg op de TPI. Als dierproeven het standaardparadigma blijven, wat bij de 3V-benadering het geval is, worden alle onderzoeksvragen gekoppeld aan een dierproef. Er zijn echter andere vragen die beantwoord kunnen worden zonder dierproeven. Er moet een maatschappelijk debat komen over vragen als: wat gebeurt er als we stoppen met dierproeven? Wat zouden we verliezen en wat zouden we winnen? Welke wetenschappelijke vragen kunnen we niet meer beantwoorden en waarom niet? En hoe erg is dat?

  In de beslisnota bij de brief van minister Adema is te lezen dat weerstand van wetenschappers een van de redenen is geweest dat er tot nu toe niet aan uitfasering is gewerkt door TPI. Maar transities gaan niet zonder weerstand: niet iedereen kan tevreden worden gehouden.

➔ Onze oproep aan de Kamer is **geen genoegen** te nemen met de uitvoering van de moties 2022. Het niet (voldoende) uitvoeren van de betreffende moties staat haaks op de wens van de maatschappij en de Kamer, veroorzaakt veel dierenleed en stagneert betere wetenschap. Het is de democratische plicht van de minister om de moties uit te voeren.

<u>Integrale beoordeling ontbreekt</u>
Nog steeds worden vergunningen verleend voor giftigheidstesten van nieuwe landbouwgiffen en voor nog verdere 'productieverbetering' van landbouwdieren. Terwijl het beleid is om in Nederland een transitie te maken naar Kringlooplandbouw, zonder gif en met respect voor dieren.

➔ Onze oproep aan de Kamer is dat vergunningaanvragen als deze **integraal worden beoordeeld** en dus niet meer verleend worden.

[5] Stemmingen | Tweede Kamer der Staten-Generaal
[6] Sneller en gerichter naar proefdiervrij onderzoek | Rathenau Instituut